

Natorni nagoni.

Vsaka stvar ima prirojeno lastnost, da se prizadeva, razviti in doseči svoj namen. Tudi človeška duša omenjeno želi, ne vedé, zakaj; natora sama jo k temu priganja, in zato zavemo prirojeno to lastnost natorni nagon.

Imamo več vrst natornih nagonov, in sicer:

1) Čutnost. Ta natorni nagon provzročuje, da zmerom le to želimo, kar je prijetnega, in to mrzimo, kar je neprijetnega. Bog je človeku dal um in prosto voljo, da more natorni ta nagon brzdati. Kaj da prosta volja lahko učini, slišali smo užé, in blagor človeku, pri katerem gospoduje um nad čutnostjo!

2) Drug natorni nagon je samoohrana. Celó najnesrečnejši ali najstarejši človek si prizadeva vsled tega nagona, da si življenje podaljša, če je pri zdravi pameti.

3) Radovednost je natorni nagon, vsled katerega človek zmerom rad kaj novega vidi in sliši. Ta nagon je vzrok vsemu znanju in podloga modrosti.

4) Posnemanje je važen natorni nagon. Vsled posnemanja moremó storiti to, kar so pred nami drugi storili. Tudi živali, navlasti opice, posnemajo; pa pomišljati ne morejo, ali jim to koristi ali škoduje. Človek — ker zna razsojevati in dokler ima pamet — ne posnema slabega, ali vsaj le jedenkrat, dokler ga iskušnja ne izmodri. Vsled tega nagona ohrani se poznanje umetnostij in obrtnij do konca sveta. Lehko si torej mislimo, kako velike važnosti je za človeka ta nagon!

5) Pregibanje je natorni nagon, ki se pokazuje pri ticah selivkah in pri nekaterih ljudstvih v tem, da se radi selijo; n. pr. ciganih.

6) Družljivost. Vsled tega nagona se vzdržujejo družine in národi. Družljivosti nasprotna je samogoltnost ali sebičnost, katera se ne nahaja le pri človeku, nego tudi pri živalih.

7) Delavnost je natorni nagon više in blažje vrste. Užé majhni otrok stavi, ureduje in je delaven po svoje.

(Dalje prih.)

Književstvo.

— „**Stavbensi slogi**“, spisal J. Flis. Ta knjiga je prva, ki Slovencem v krasnih, pravih in v popisnih podobah kaže razne stavbenske sloge. Ta prelepa knjiga je pravi „drugi Valvazor“ na stavbenskem polju na Kranjskem. Nobena župljanska pa tudi učiteljska knjižnica naj bi ne pogrešala te zlate knjige. Dobiva se v „Katoliški Tiskarni“ za 6 gold. 50 kr.

— „**Pouk o črtežih (planih)**“. S podobami razlaga Josip Bezlaj, meščanski učitelj na Krškem. Cena 20 kr., po pošti 22 kr. Založil pisatelj. Tako se imenuje najnovejša knjižica, ki obsega 23 strani in 28 podob v prilogi. Njena vsebina je tako le razdeljena: 1. Uvod, 2. situacijski črteži, 3. stavbarski črteži, 4. nekoliko naukov o senci, 5. nekaj o barvah, 6. obširna terminologija za tehnično risanje in dodatek iz stavbarstva. Knjižico toplo priporočamo v prvej vrsti dijakom srednjih šol, potem županom, občinskim svetovalcem, tesarjem, zidarjem in drugim, ki jednakega pouka potrebujejo, ali se zanj zanimajo. Strokovnjaki, ki so rokopis pregledovali, so o njem izrekli ugodno sodbo.

— „**Mladega Gašparja življenje in trpljenje**“. Prosto poslovenil J. S. Gombarov. Ponatis iz „Slovenca“. Tisk in založba „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani. 8°, 128 str. (Stane 50 kr.) Ta knjižica ugaja odrasli mladini in vsem, ki radi čitajo šaljive spise.

— „**Jurčičevih zbranih spisov**“ je užé V. zvezek na svetlem. Kakor prejšnji zvezki, tako je tudi ta zvezek poln zanimljive tvarine. Samo po sebi se razume, da so Jurčičevi spisi namenjeni odraslemu slovenskemu razumništvu. Priporočamo jih tedaj bolj učiteljskim in domačim knjižnicam.

— „**Ljudske knjižnice**“ je izšel tudi užé 19. in 20. snopič. Snopiči so samo po 6 kr.

— „**Metodika prosturočnega črtanja za obče pučke i gradjanske škole**“. Sastavio Gjuro Kuten, učitelj više djevojačke učione u Zagrebu. (Sa 26 slika.) Nakladom hrv. pedagog.-književnoga zbora. 8°, 198 str.

— „**Gragja za istoriju Dubrovačke pedagogije**“. Sakupio Vicko Adamović. (Sa 9 slika.) U Zagrebu, 1885. 8°, 176 str. Nakladom hrv. pedagog.-književnoga zbora.

— „**U radu je spas**“. Poučna pripoviest za odrazliku seljačku mladež. Napisao Davorin Trstenjak. U Zagrebu, 1885. 8°, 120 str. Vse te izvrstne knjige živo priporočamo tudi našim slovenskim učiteljem. Vrli sosodni učitelji na Hrvatskem kažejo nam, kaj premore složna in vztrajna delavnost.

D o p i s i.

Iz Kameniškega okraja. Učiteljstvo tega okraja imelo je svoje uradno zborovanje letos 22. julija v Mengeši, kamor so se sešli ob določeni uri vsi učitelji in učiteljice domačega okraja; mej navzočimi bilo je tudi več gostov. V prvo imel je praktičen poskus g. učitelj Ig. Tramčè s Kameniški učenci v Mengeski šoli. Naloga mu je namreč bila navzočim pokazati, kakó se ima pouk v risanju urediti. — Po polurnem pouku bila je ta točka dnevnega reda končana. Na vestno rešeni nalogi izreče g. nadzornik poročevalcu svojo zahvalo. Zborovanje se je potem nadaljevalo v prostorni dvorani pri Starétu. G. nadzornik pozdravi konferencijo z običajnim nagovorom; spominja se pokojnega deželnega nadzornika g. Pirkerja. V znamenje spoštovanja do rankega vzdigne se učiteljstvo s sedežev. — Svojim namestnikom imenuje gosp. nadzornik g. Burnika, učitelji pa volijo zapisnikarjema gg. Bizilja in Tomažiča. — Dalje omenja g. nadzornik prememb v učiteljstvu, izišlih ukazov šolskih oblastij, naimé onih gledé redov pri klasifikaciji in gledé določil pri izpustnicah. Iz njegovega obširnega a zanimivega poročila pomnemo to-le: Zemljevid »Kameniškega okraja«, kojega je narisal nadučitelj g. Val. Burnik, je dež. šolski svet kot učilo v ljudskih šolah tega okraja odobril. Izdelovatelju se je na trudu izreklo priznanje. — V Mengeši se je razširila šola v trirazrednico. V Pečah se ustanovi pričetkom šolskega leta 1885/86. nova šola. Za ustanovitev šol na Zlatopolji, Homci, Rovah, Seli, v Radomljah, Stranjah in Motniku je okr. šolski svet užé prošnjo vložil. V Kameniku otvorila se je meseca maja obrtna nadaljevalnica s pripravljalnim tečajem in prvim razredom za obrtnijske učence. — Šolska poslopja vsa ne zadostujejo postavnim tirjavam; tudi klopi so skoro povsod neprimerne. Za popravo klopi naj se vsako leto postavi mala vsota v proračun. Za snaženje obuvala naj se v šolskem poslopi ali pred tem nahaja pripravno snaziło. Šolske sobe naj se vsako leto v počitnicah pobelijo. — Hoja v šolo se je od lanskega leta zboljšala. Za vsakdanjo bilo je ugodnih 3682, a za ponovljivo 933 otrok. Od otrok za šolo ugodnih hodilo je v vsakdanjo šolo 89%, lansko leto samo 87%. V srednjih šolah in oprošenih bilo je 9%. 2% od vsolanih in za šolo sposobnih nij hodilo v šolo. Od ponovljive šole odvezalo se je 3% otrok, kar prihaja nekaj tudi od tod, ker nekateri stariši dajo svoje otroke služiti v take kraje, kjer še nij šole. Neopravičenih šolskih zamud je bilo 5%. Najboljša hoja v šolo je bila v Kameniku in Šentvidu, najslabša pa Moravčah, Zgornjem Tuhinji, Št. Gothardu in v Šmartinem. Kjer so se šolske zamude obravnavale kolegijalno, tam se je tudi hoja v šolo izboljšala. V nekem kraji se je utihotapilo dvakratno šolsko obiskovanje na teden, kar pa se brez dovoljenja viših šolskih oblastij nikakor ne sme zgoditi. — Z učnimi pripomočki so šole precej dobro preskrbljene. Zbirke domačih prirodnih nahajajo se le redko v kaki šoli. Za šolske knjižnice se je tetos več preliminarno nego lani, in sicer 113 gold., lansko leto le 84 gold. — Šolske knjižnice štejejo 1306 knjig. Poslovanje šolskih voditeljstev je vestneje. Ako učitelj dobi odpust, naj se to tudi naznani nadzorniku. Uradni spisi so se našli v lepem redu. V tednik naj se opisujejo tudi nalege. — V zapisniku šolskem naj se pri jezikovem pouku v I. oddelku klasificira samo branje, v II. oddelku branje, slovnica in pravopisje in v III. se le spisje. V zapisnik gratis-knjig naj se konec šolskega leta tudi vpiše, koliko knjig je ostalo še za rabo, koliko je nerabljivih in koliko se jih je dobilo od okrajnega šolskega sveta ali od drugod. — Tudi voditelji dvorazrednic naj nadzorujejo svoje tovariše pri pouku v šoli in naj imajo uradna zborovanja. — Šolska naznanila naj se na večrazrednicah v vseh razredih naenkrat delijo; pri tem naj se najboljši učenci pohvalijo. — Otrok, ki še niso spolnili 6. leta, naj se nikakor ne jemlje v šolo. — Obnašanje učiteljev je bilo prav dobro; vedó naj se tudi v prihodnje takó, da ne bo kakih pritožeb. Pri vzgoji naj delujejo vzajemno z duhovniki. Vzgoja otrok je hvalevredna bodisi v